

Gazeta este de două ori pe săptămână.
adece: Mercuria și Sâmbata, Fôie'a
cându se va puté. — Pretiulu loru
este pe 1 anu 10 f.; pe diumetate a-
5 f. m. c. înalaintrulu Monarchiei.

GAZETA

Pentru tieri straine 7 f. pe 1 sem., și
pe anulu întregu 14 f. Se prenumera
la tote postele c. r., cum sila toticu-
noscutii nostri DD. correspondinti. Pen-
tru serie „petitu“ se ceru 4 cr. m. c

TRANSILVANIAI.

Monarchia Austriaca.

Partea oficiosa.

Maiestatea Sa c. r. apostolica a binevoitu a emite următoarea scrisoară de mana:

„Iubite Domnule Vere Archiduce Albrecht!

Suptu calatori'a mea prin partea cea mai mare a remnului meu Unguri'a, care acum e finita, peste totu locul și de catra tôte popórele ce 'lu locuescu amu primitu cele mai viui manifestatiuni de aderintia credintioasa, și nenumerate, in tipuri diverse splendide, și din ougetu prea bunu esite dovedi de omagiu lealu și de supunere sincera.

Pe lunga acestea amu observatu cu multumire progresele cele insemnatore, care le a facutu tier'a acesta, dela calatori'a mea înainte de acesta cu 5 ani incóce, in orce privintia, și m'amu convinsu, ca organizatiunea, care spre esecutarea emiselor mele organice diu 31. Decembre 1851, și inca numai dupa cumpanire matura și cu tóta luarea in privintia a repórtelor proprie ale tieriei, se puse in activitate, a inaintatu fôrte multu sborul celu nenegabilu alu ei.

Eu sunt cu tóta incredintia, ca influinti'a acesta binefacatore, imultinduse pe di ce merge midilócele de agonisire și comunicatiune, pe lunga mesurile ce se afla in cursu de esecutare spre ordinarea deplinita a repórtelor proprietatii și prin desvoltarea și perfectiunea organismului ce intra in viétia, se va areta valorosa in mesura totu mai mare.

Determinatu a me tiené nemiscatu de principiile fundamentale, care m'au condusu pene acuma intru gubernarea imperiului meu, vreu Eu, ca acesta se o scie tôte ungiurile și in specialu vreau, ca acesta se o iae de indreptariu punctualu tôte organele gubernului meu.

Pe lunga acesta inse staruitoarea mea ingrijire va fi totudeuna și intr'acolo indreptata, ca de aici incolo deosebitele rase de popóre se se sustiena in insusimea loru nationala, și ca la cultivarea limbei loru sa se dea cuvenit'a privintia.

Dtale, Iubite, iti multiamescu ferbinte pentru siertfirea și cercuspectiunea, cu care conduci frenele remnului. Totudeodata te insarcinezu a face cunoscuta multumirea mea deosebita diregatoriilor mele de acolo, care suptu multiple grautai isi implinescu cu zelu și resemnatiune chiamarea sa; Eu asteptu, ca aceleasi și pe viitoriu voru pune tôte puterile, pentru ca se puna in fapta peste totu și temeinicu binevoitorele mele planuri spre binele tieriei și a locuitoriloru ei.“

Lassenburgu, in 9. Septembrie 1857.

FRANZ JOSEPH m. p.

Partea Neoficiosa.

Vien'a, 4. Septembrie n. 1857.

(Urmare din Nr. tr.)

„Interesele indreptatitoru și ale indetoritiloru ce vinu in contrastare unele cu altele și rivalitatile nationale, precum și prepusurile de acestu feliu, debue sa faca pe guberniu înainte de tôte a chiama la scaunele judecatoresci barbati, pentru carii vorbesce nu numai faima publica ci și faptele, cumca posedu increderea amenduroru parti-

loru atatu a indreptatitoru, catu și a indetoritiloru, barbati carii au inima și capu de a cuoperá la esecutarea dessarcinarii pamentului in Transilvania in intielesulu patentei imperatesci din 21. Iuniu 1854, și carii au spre scopulu acesta pe lenga cunoscintia fundamentare a referintiloru urbariali din 1848 ce sunt fundate pe legile cele vechi și mai multu in usulu celu de sute de ani, inca și cunoscintie adeveratu juridice-politice, și au avutu ocasiune de a da probe despre acestea proprietati ale loru. Nu amu disu indesiertu sciintie juridice-politice, pentruca tôte lucrarile, ce vinu inainte la judetiele urbariali dupa constituirea loru cadu mai multu in plasea oieptelor politice, precum p. e. comasatiunea, determinarea folosintiei de poduri și de pasiuni s. a. și numai incatu pentru forma (dupa regulamentul procesului civile) se poftescu cunoscintie strinsu juridice.

De o recerintia neaperata debemu sa insemnamu, cunoscintia limbeloru patriei și mai alesu acelei nemtiesci și a celei romane, a celei din taidu ca a limbei diplomatice și acelei din urma ca a limbei generale comune. Cunóscerea limbei ungueresci inca e de lipsa, dara sciinti'a ei totusi din acea cauza nu o tienemu de neaperata, pentruca mai tóta poporatiunea ungueresca fosta iobagi scie limb'a romana și ungu-rulu celu cultu afara de limb'a sa materna mai vorbesce celu pucinu latinesce și de regula scie inca o alta limba usitata. Amu auditu și voturi cari nu numai ca nu erau de opiniunea nostra ci erau chiaru de aceea opiniune ca inainte de tôte e necesaria cunoscinti'a limbei ungueresci și adeca din acelu motivu pentruca legile cele vechi urbariali ar fi in originalu ungueresce și documintele — ce vinu de a se luá in séma la deciderea causeru urbariali, — inse nu totudeuna se poftescu, — ar fi compuse in limba ungueresca, precum: conscriptiuni, inventaria, urbaria s. a.“

„Spre orientarea aceloru competitori, — cari nu cunosc limb'a ungueresca dara au proprietatile indicate de noi, — ca mai bine instruiti oserbam, ca cea mai mare parte a legiloru urbariali, precum nu mai pucinu și correspondintiele cele mai vechi urbariale, inventariile s. a. se afla compuse nu in limb'a ungueresca, ci in cea latina și ca totu asia cele mai multe și esintiale legi urbariali, urbaria, conscriptiuni s. a., din timpulu Mariei Teresiei și a Imperatului Josifu sunt de a se aflá numai in limba latina séu in cea nemtiesca; dinainte de tôte inse in cauzele urbariali e de a se decide dupa normativele inaltei patente pentru desgreunarea pamentului, — cari sunt compuse in spiritulu unui timpu inaintatoriu, ér' nu dupa legile cele ruginite antimartiali.“

„In viétia comunale și mai cu sema in cetatile Sibiiu, Brasiovu și Clusiu se vede o miscare fôrte imbucuratória. Sibiiulu, ca capital'a tieriei premerge celorualte cetati cu esemplulu fara de a se mai cugetá la faima aceea ce se repeti de atatea ori, cumca Clusiu se va redica de mitropóla a tieriei, care faima inse e numai o scornitura nedreapta. Pene acum și pene candu va fi vói'a imperatului, e Sibiiulu capital'a tieriei și prin urmare ar fi unu fucru fôrte nefolositoriu a cerceta, ca óre motivele acele mai stau, cari inainte de vr'o cativa ani atatu au fostu de relevanti de Sibiiulu se redica la starea de capitale, ear' nu Clusiu séu Muresiu-Osiorheiulu, care cade in midilóculu tieriei.“

Acestu articlu e tradusu din vorba in vorba și póte sierbi de modelu alu ingrijirei de binele publicu și daca acesta nu sta in legatura cu intereselo private a le individului. Mai tare dara debu sa-si stringa mintile la olalta acei, de acaroru sórte se lucra, ca nu maine poimane sa se scarpine in capu ca nu au fostu in stare asi griji macaru de persón'a propria.

Patent'a imperatesca e chiara cum e de dóue ori doi sunt patru, și asia tôte celelalte legi și documinte sunt de a se usá cu mare

bagare de s6ma si numai intru atatu in catu acele nu colidu cu nor-
mativele prea inalte emise in oieptulu causelor urbariali. Competi-
torii la judetiile urbariali nu au de a se teme, ca spre deosebire de
taroru cause se va potti nu sciu ce invetiatura inalta. O miste ppa-
t6sa si patrundiet6ria condusa de normativele mai inalte esite din an.
1848 inc6ce e destula spre a feri pe fiecare partita de asupris, de
nedreptate si de daune materiali. Ce au fostu edificatu fatalitatea
seculiloru nu se p6te derima in unu minutu.

... imu . . . nu . . .

TRANSCILVANIA.

Че micizne аъ ждеделе зрваріале
дп Ардеалаъ?

(Зрваре.)

Deosebirea (днтре пѣмжнтѣ алодіалѣ ші зрваріалѣ) се дп-
темеіезъ не реп6ртеле фактиче састѣторѣ ші аша лецедареа аз-
стриакъ тревѣи сѣ ші цпѣ де провдеиъ, ка сѣ редиче — ачестеа
репортѣри афѣторѣ дп фапѣ ла реп6рте де дрепѣтѣ (жрідиче).
Фіечине тревѣе се прічѣпѣ, кѣ зпѣ пѣмжнтѣ афѣторѣ дп стѣ-
пѣнїреа зпѣ сѣпѣсѣ, каре ера дпгревнатѣ кѣ анзміте престаціи
ші данїи дпн легѣтїнца де іоваціѣ ші де домнѣ, тревѣе сѣ се
трактезе дѣпѣ прїнціпіе кѣ тотѣлѣ дїверсе, де челе, дѣпѣ каре е
а се тракта пѣмжнтѣ афѣторѣ дп стѣпѣнїреа сѣпѣсѣлї, каре
пѣмжнтѣ нѣ ера дпгревнатѣ кѣ легѣтїнца де іоваціе, чї дпн алте
темеїзрї, еар' нѣ дпн челе але зрваріалїтѣдїї, облега не челѣ че
дѣлѣ поседѣа ла зпеле простаціи.

Спре децїдерѣа дптревѣчнїї, дѣкѣ е а се прївї кѣтаре сѣѣ
кѣтаре пѣмжнтѣ де зрваріалѣ сѣѣ алодіалѣ, а ашезатѣ лецедареа
зрѣтѣторѣле прїнціпїи ценераре:

§-алѣ 3 дпн патента десгревнїрїи пѣмжнтѣлї дп Ардеалаъ
сѣпѣ аша:

„Ка пѣмжнтѣ зрваріалѣ е а се прївї верче пѣмжнтѣ, каре
„дп 1. Іанварїѣ 1848 се афла дп стѣпѣнїреа сѣпѣсѣлорѣ сѣѣ
„іовацілорѣ де маї паїнте. Тотѣшї ле рѣмѣне дескїсѣ ф6шті-
„лорѣ домнї де пѣмжнтѣ, ка дппаїнтеа ждеделорѣ зрваріалї
„компетенте, дп рѣстїмїш де треї апї дпчепѣндѣ дела дп-
„трареа дп актївїтате а ждеделорѣ зрваріалї, се адѣкѣ дппа-
„їнте довезі, кѣткѣ пѣмжнтѣлѣ че се афла ла 1. Іан. 1848
„дп тѣнїле іовацілорѣ ф6шті ар фї пѣмжнтѣ алодіалѣ.

„Тотѣ асемѣнеа рѣмѣне дескїсѣ ф6штілорѣ іоваці, ка тотѣ
„дп термїнѣлѣ ачелаш се доведѣскѣ, кѣ пѣмжнтѣлѣ, че се
„афла дп 1. Іанв. 1848 дп тѣнїле ф6шт. домнї, е пѣмжнтѣ
„зрваріалѣ.

„Пѣнтрѣ доведїреа ачѣста арѣ а шервї анѣлѣ 1819 де
„епокѣ, дп астѣелїз де кїш, кѣ, лѣндѣ афарѣ сервїторїи коп-
„венціонаці (famuli conventionati) амїнтїдї дп § 6 шї афарѣ
„де § 20 алѣ касѣлї амїнтїтѣ, дп контра зпѣї посесїзпї а-
„вѣте дп тѣнї дп 1. Іан. 1819 нѣ се маї п6те редїка пѣпѣ-
„с6ре, дпкѣтѣ се цїне де дптреварѣа ачѣста, дѣкѣ пѣмжнтѣлѣ
„де чѣртѣ е алодіалѣ оѣѣ зрваріалѣ.“

Сѣѣ, челѣ че авеа дп тѣнѣ ла 1. Іан. 1819 зпѣ пѣмжнтѣ,
ап6ї актї дп контра стѣпѣнїрїи ачелѣїа не вѣчїе нѣ се маї потѣ
фаче пѣзсорї, афарѣ де касѣлѣ, челѣ Іеартѣ §-її 6 шї 20.

Прїн зрварѣе параграфѣлѣ 3 пѣне дппаїнте прѣсѣпѣнѣреа, кѣ
верче пѣмжнтѣ о а се сокотї ка пѣмжнтѣ зрваріалѣ, дѣкѣ ачѣла
дп 1. Іанварїѣ 1848 се афла дп стѣпѣнїреа іовацілорѣ де маї
паїнте.

Kondїgїznea прѣсѣпѣнѣрїи ачѣстѣї легале е пропрїетатеа а-
флатѣ ла 1. Іан. 1848 дп тѣнѣ зпѣї ф6стѣ іоваці, ад. стѣпѣнї-
реа еї кѣ дпдеторїндѣло зрваріалї (сѣѣ маї не дпцелѣсѣ, лецеа
рекѣп6ште не іоваціи ачѣїа, карїи дѣдеаѣ роботе пѣнтрѣ пѣмжн-
тѣлѣ челѣ авеаѣ дп тѣнѣ дп 1. Іан. 1848, де пропрїетарї аї а-
челѣїаш пѣмжнтѣ).

Аша дарѣ ф6стѣлѣ іоваціѣ, каре шї а доведїтѣ пропрїетатеа
дпн 1. Іан. 1848 (кѣ фапѣзала поседѣре шї прѣштациеле зрварї-
алї —) е скѣпатѣ де орче грѣстате де доведїре маї дпколо, дѣкѣ
дпцѣшїтеа пѣмжнтѣлї сѣѣ е зрваріалѣ ор ба; дар' домнѣлѣ де
пѣмжнтѣ, каре дпгрѣшїто шї алѣгѣ, кѣ пѣмжнтѣлѣ кѣтаре е де
дпцѣшїтеа алодіалѣ еарѣ нѣ де зрваріалѣ, е облегатѣ а адѣче
довезі. (Сѣ'нцелѣе кѣ ф6стѣлѣ іоваціѣ атѣнчї дпкѣ нѣ шї ва
лѣса дрепѣтѣлѣ а рѣстѣрпа довезіле ачѣле, дп касѣ че і с'ар дїс-
пѣта пропрїетатеа прїн довезі не темѣїнїче.)

Дп § 3 се маї кѣпрїнде тотѣшї шї о адова прѣсѣпѣнѣре
легалѣ.

Дпн § 3 ад. рѣсѣлѣтѣ, кѣ пѣмжнтѣлѣ стѣпѣнїтѣ ла 1. Іанв-
рїѣ 1848 де кѣтрѣ зпѣї ф6стѣ домнѣ де пѣмжнтѣ се прѣсѣпѣне
де алодіалѣ.

Актїм, дѣкѣ ф. іоваціѣ зїче, кѣ ачѣстѣ пропрїетатеа а дом-
нѣлї де пѣмжнтѣ е пѣмжнтѣ зрваріалѣ, атѣнчї іоваціѣлѣ дпкѣ е

облегатѣ, е дпдеторатѣ (тѣртѣзѣлѣ) а доведї дпцѣшїтеа зрваріалѣ
а ачѣлї пѣмжнтѣ.“

„Ф6рте дрепѣтѣ, дар' орѣ че довезі ар пѣтѣ фї деажнѣсѣ ла
касѣлѣ ачѣста? — Де ексемпѣлѣ: дѣкѣ врепѣнѣ іоваціѣ а стѣпѣ-
нїтѣ дпн вѣкїте, аб имеморїалї, зпѣ пѣмжнтѣ, шї а датѣ дом-
нѣлї роботе не сѣпѣтѣнѣлѣ кѣте 3 зїле рѣгѣлатѣ не тодї апї еа-
рѣшї аб имеморїалї, шї ап6ї дп анѣлѣ 1847, дѣпѣче се декретѣ
дп дїета Зпгарїеї штерѣереа іоваціеї, і л'аѣ лѣзатѣ домнѣлѣ кѣ
сїла дпн ф6лосїреа лѣї злтерїорѣ, кѣ че ва прова іоваціѣлѣ ачѣла,
кѣ пѣмжнтѣлѣ лѣї а ф6стѣ де дпцѣшїтеа зрваріалѣ? Кѣ т6те, кѣ
елѣ дѣде дпн тошї шї стрѣшошї роботе рѣгѣлатѣ пѣнтрѣ елѣ.
Оаре н'ар ажнѣче аїчї а доведї сїгѣрѣ нѣмаї атѣта? Кѣче о
сѣамѣ де домнї пѣмжнтѣнї темѣндѣсе, кѣ, ка дпн датїнѣ, дѣпѣ
Зпгарїа ва зрѣта шї Ардеалаѣ кѣ штерѣереа іоваціеї, ка нѣ кѣт-
ва се рѣмѣнѣ фѣрѣ кѣтаре лївадѣ сѣѣ лѣлѣ, апѣкарѣ (дппаїнте де
1. Іан. 1848, ад. дп декрѣсѣлѣ ан. 1847, кѣндѣ ераѣ маї фаво-
рїсадї), зїкѣ, де екс., а шї лѣа шї а шї нѣтера кѣтаре пѣмжнтѣ
дпнтре алодіале, кѣ кѣвжнтѣ, кѣ п6те токма не ачѣлѣ пѣмжнтѣ
дѣлѣ сѣпѣтрѣсе де сѣпѣтѣ контрївѣзїїнеа цѣрїи, дѣпѣ кѣт се дпжн-
пѣларѣ сѣте шї маї де касѣрї де ачѣстѣа, шї аша токма дп ап.
1847 прїн сїлѣ арѣнкѣ домнѣлѣ не іоваціѣ дпн поседѣреа ачѣлї
локѣ, шї іоваціѣлѣ кѣ тодї пашї жѣлѣїторї дпкѣ н'а пѣтѣтѣ девѣнї
дп стѣпѣнїреа локѣлї прѣсѣпѣсѣ де елѣ де зрваріалїтате, дпсѣ
непрѣсѣпѣсѣ де чїнѣсѣра тїмѣлї, кѣче дп 1. Іанварїѣ 1848 ера
арѣнкѣтѣ дпн ф6лосїреа лѣї нѣмаї кѣ вр'о кѣтѣва лѣнї маї паїнте,
сѣ'нцелѣе, кѣ прїн сїлѣ. Оаре, зїкѣ, че довезі ар фї деажнѣсѣ
спре а компрѣва дпцѣшїтеа зрваріалѣ а ачѣлї фелїз де локѣ?
Ачѣстѣ дптреварѣе пѣсѣ аїчї ар мерїта о сѣрї6сѣ децїдерѣе дп
їнтерѣозѣлѣ сѣпѣзїнїеї пропрїетѣдїи шї а тїмѣрѣрїи дрепѣтѣ еї посѣ-
дерї, фѣрѣ а се лѣса преа тѣлѣтѣ жокѣ сѣпѣзїнерїи ценерарї, шї а-
чѣста дпкѣ д6рѣ кїарѣ шї дппаїнте де актїварѣа ждеделорѣ зр-
варіалї, пѣнтрѣка сѣ лї се кѣрѣме кѣ ачѣста о леці6нѣ де прочѣсе,
че стаѣ а ле кѣтр6нї кѣцѣлѣрїеле. — Р.)

„Deaчї зрѣмѣзѣ, кѣ лецеа, кѣ реопектарѣе чеа маї егалѣ шї
чеа маї непѣрїнїторѣ а дпдрѣпѣтѣдїїлорѣ шї а облігацілорѣ, а
пѣзѣ де темѣїз пропрїетатеа, ка дп прїта лїнїе се шерѣсѣкѣ де
крїтерїѣ пѣнтрѣ дпцѣшїтеа зрваріалѣ орї алодіалѣ шї не лѣпѣгѣ
ачѣста а дптревѣнїцатѣ прѣкавѣїнѣеа, а десѣтна поседѣреа афлатѣ
дпн 1. Іан. 1848 де пропрїетате отѣрѣторѣ.

Касѣа де че с'а лѣзатѣ де пропрїетате отѣрѣторѣ поседѣреа
дпн 1. Іан. 1848 шї нѣ чеа де фацѣ, заче фѣрѣ дпдоїалѣ дп-
тр'ачѣеа, пѣнтрѣкѣ ап6маїеле, сїлнїчїеле, потѣнцѣле, пѣлѣцїзїрїле
шї рѣрегѣларїтѣдїїле апїлорѣ 1848—1849 аѣ клѣпїнатѣ ф6рте тарѣ
темѣліа чеа сїгѣрѣ, каре о дѣ пропрїетатеа ла отѣрѣреа дптре-
вѣрїи, дѣкѣ зпѣ пѣмжнтѣ е зрваріалѣ ор алодіалѣ.

Прѣсѣпѣнѣреа дерїватѣ дп § алѣ 3-леа дпн стѣпѣнїреа дела
1. Іан. 1848 се п6те, ка верче алѣ прѣсѣпѣнѣре, прїн довезі дп
контрѣ рѣфрїнѣе шї слѣбї.

Чїне вреа а фаче ачѣстѣ контра довадѣ тревѣе се пѣшѣскѣ
дп контра пропрїетарїѣлї дела 1. Іанварїѣ 1818 ка пѣрѣторѣ
(дп термїнѣ жрїдїкѣ акт6рѣ) дп фаца ждедѣкторїелорѣ зрваріале
шї се адѣкѣ довадѣ, кѣткѣ пѣмжнтѣлѣ, пѣнтрѣ каре ворѣшїте
прѣсѣпѣнѣреа легалѣ а зрваріалїтѣдїї, е пѣмжнтѣ алодіалѣ сѣѣ кѣ
пѣмжнтѣлѣ прѣсѣпѣсѣ де алодіалѣ е пѣмжнтѣ зрваріалѣ. Ачѣстѣ
пѣрѣ е легатѣ де зпѣ термїнѣ де тїмѣнѣ анзмітѣ. Термїнѣлѣ сѣѣ
сорокѣлѣ ачѣста е треї апї дела зїа актївѣрїи ждеделорѣ зр-
варіалї. Ачѣстѣ термїнѣ е зпѣ термїнѣ де прочѣсѣ, каре нѣ се
п6те прѣлѣпїї. Ачѣстѣ термїнѣ нѣ се п6те тракта ка термїнѣ
прѣскрїпціоналѣ. Ачѣстѣ дпшрѣцїзраре траце дѣпѣ сїне зрѣтѣрї
їмпортанте.

Кѣндѣ рѣстїмѣлѣ ачѣстѣ де треї апї ар фї зпѣ термїнѣ де
прѣскрїпціїне (параграфїе дпн коло), атѣнчї нѣ с'ар пѣтѣ рѣспекта
де кѣтрѣ ждедѣторїѣ офїціалїнїте, фїїндѣ § 1501 алѣ кодїчѣї
(B. G. B.) прѣскрїе, кѣ ла прѣскрїпціе фѣрѣ де рѣфлѣктареа пар-
тїелорѣ дпн дерѣгѣторїе нѣ тревѣе сѣ се іеа прївїнѣзѣ.

Фїїндѣкѣ тотѣшї термїнѣлѣ ачѣста нѣ е термїнѣ прѣскрїпці-
верѣ чї термїнѣ де прочѣсѣ, аша ждедѣката зрваріалѣ тревѣе сѣ
рѣсїнѣгѣ дпн дерѣгѣторїе т6те пѣрїле каре, дѣпѣ декрѣрѣеа де
треї апї, компѣтаціи дела моментѣлѣ актївѣрїи ждеделорѣ зрва-
ріале, се ворѣ адѣче дппаїнте спре олѣвїреа прѣсѣпѣнѣрїи легале
пѣсе дп § 3.

Темѣїзрїле, каре дпнпедѣкѣ прѣскрїпціїнеа d. e. minorї-
татеа, фѣрѣ ордінареа зпѣї плѣнїпотентѣ сѣѣ рѣпрѣсѣнтантѣ ле-
цїзїтѣ, нѣ вїнѣ ла термїнѣлѣ ачѣстѣ де прочѣсѣ дп прївїнѣзѣ.

О пропрїетате, каре дела 1. Іан. 1819 дпк6че декрѣрѣе, е
сїгѣрѣ до т6те їмпецїрїле шї пѣмжнтѣлѣ, не кареле зпѣ ф. іоваціѣ
дѣлѣ авѣ дп стѣпѣнїреа дела 1. Іан. 1819 шї де ачї дпк6че, се
трактѣзѣ ка пѣмжнтѣ зрваріалѣ. Асемѣнеа е шї кѣ пѣмжнтѣлѣ
каре се стѣпѣнї де домнѣлѣ де пѣмжнтѣ дела 1. Іанварїѣ 1819
дпк6че. Астѣелїз де пѣмжнтѣ се трактѣзѣ ка пѣмжнтѣ алодіалѣ,
токма де с'ар шї пѣтѣ адѣче довадѣ, кѣ ачѣстѣ пѣмжнтѣ нѣ е
алодіалѣ чї зрваріалѣ.

De aci vrmézt, kь лееа адаще проприетэци дэрторе дела аплэ 1819 (аплэ, кьндэ се артиклэ конскрипцинеа дн Ардеалэ, деосебитэ ефэктэ стрэординарис де дрептэ, кьнкь прин ачэста пэмжнтэ примеште о днешиме зваримэ ор алодиалэ, не каре п'о маі авеа.

Дела регла ачэста се афлэ пьмаі дбже есченцині:

1) Дн привинца шервиторіорэ конвенционаци, ад. а сервиторіорэ фаштиорэ домні де маі пайнте, а кьрорэ репортэ де сервіре се басэзт не о днвоіалэ деосебитэ днтре домні ші шервэ. Днешимеа зпэі шервэ конвенционаци днтрпнатэ сэф негаты де зпэі фостэ озпэсэ требже кь тоте ачестеа доведитэ де кьтрэ домніалэ де пэмжнтэ.

2) Дн казса ачелорэ озпэші, а кьрорэ проприетате се днтетеиеште не алте днвоіелі де дрептэ кьратэ приватэ. Знде проприетатеа фостэлі озпэсэ се днтетеиезт не днвоіалэ не вре зпэі контрактэ, аколо се ворэ жьдека дрептэріле ші деторинделе пьрциорэ днкеіеторе де контрактэ дэпэ ачестеа контракте сэф днвоіелі; ші патента преапалэ пентрэ десгрехнареа пэмжнтэлі е департе де а се аместека, тьрзэрднэ дрептэріле де контракте кь дрептэ приватэ, чеа че формэзт зпэі поэ аргументэ пентрэ черкзиспекцинеа ші респектареа дрептэріорэ кьштigate, не каре ледедация азстриакэ о профитезт дн тоте деторинчэзіле сале.

(Ва зрма.)

Брашовэ, 18. Септ. п. Дн зілеле трекате дн зрнт днчепэндэ дела 13. Септ., вьрсэ черіалэ некарматэ плоі речі, каре кь зпэі сбштэ ворэ фі кьшэпатэ ші зпете есхндэрі. Плоіа днчепэ Дамінекэ кь зпэі орканэ, каре пэ преа авэ пьреке не локьріле нбстре ші астэзі димінецэ вьзэрднэ пэмжнтэлі арципцитэ кь рбэзт стрікьчбсэ, дн зрма кьреіа ворэ есіста дестэле даше.

— Дн жьрналеле зпэгрешті скбтемэ аічі нотіца, кьнкь корпэлэ професоралэ алэ Личеалі дн Кьжэ (цимп. свпр.) а днтродэсэ днтре тіперіме, отесэртэ че се сервэскэ ка леце школатікэ пентрэ тіперіме. Ачееа ар фі, ка тоді тіперіі зпэгрешті сь порте еарьші сьртэкэ націоналэ пэмтэ Атіла, кьм пьрта ші маі днаінге, ші хаіна ачэста се десервэскэ де зпэфортэ ла тоді сьдденціі.

— Алэ штіре мерітэ еарьші днтпэртэшіре: Д. П. Бэріанэ, репэмтэлі ліберіс анткваріс дн Кьжэ, ла каре се афла тоате опэріле класіче векі ші ліберіа лі се привеа ка зпэі тесахрэ алэ анткітэціі, знде конфацеа пентрэ скбтереа нотіделорэ требзінчбсе тоді окьртаторіі історічі дн цэрэ, пьршоште Кьжэлі ші се стрэштэ ла Песта. Кь ачэстэ сьтэштаре перде Ардеалэ ші не зпэкэлі анткварэ челэ авеа.

— „К. З.“ пэвлікэ о штіре трістэ деспре преотэлі ромьнескэ (?) дн Шардэ зпэгрескэ „каре ажэпсе репэмтэ дн аніі 1848—1849 кь ачееа, кь фэ алесэ де кьтрэ кредінчовіі сьі де рече, каре днсэ се днпекэ дн апа че десхрече не лэпгэ сатэ, дэпэ че сь легэ маі пайнте де тьні ші де пічбре ші се арпкэ дн вьлтока чеа маі профэндэ.“ —

Cronica straina.

ФРАНЦА. Парісэ, 8. Септ. Дн кьмпэнареа дела Шалонсэ се скріе, кь дн 7. се фькэртэ маневре марі сьптэ командэ Амператэлі, каре ші дн стрападеле солдэштті, ші дн петрочеріле лорэ іеа егалэ парте кь фііі Мартеллі ші се афлэ фбрте тьлэштітэ ші сьпэтосэ дн аерэлі марціалэ, де знде сь ва репторче дн 21. Септ.

Ла плекареа Ампер. дн Кьшэнаре а апромісэ Приндэлі Адам Царторіскі емігрантэлі полонезэ, кь елэ сь ва днтрепэне ла Царэлі пентрэ ка сь маі естіндэ амнестіа дн Полоніа. —

Солэлі Порціі акредітатэ ла кабинетэлі де Тэілеріі Дженіалэ Беі (деопре каре се скріа, кь се ва репторче дн постэ, пентрэкэ пьртінеште пре тьлэлі політїчеі франчезе дн казса Принціпателорэ непвоіндэсе кь пьреріле тьтэнесэ Решідэ Паша) а прімітэ о скрісбре дела Сьлтанэлі, кь ва ретэне дн постэлі сьш ші маі днколо. — О сімптомэ пентрэ де а перопекта скімьвэрі дн політїка Бьлціі Ліманэ. —

— Мацціні, Ледрэ Ролеп, Кампанела ші Масарелті, ка комплічі прін аместекэ ла комплотэлі дн контра віеціі Амператэлі се кондепнарэ ла депортаціе, дн контэмаціэ, не фіндэ де фадэ. —

Дн Принціпате се днтпэртэшеште аічі штіреа телеграфікэ кь датэ Іашіі 8. Септ., кьнкь міністрэлі де интерне Дн. Васіліе Гіка ші алці 7 префекці о'ащ депэсэ дн сервіціі пентрэ авэсэрі днчеркате дн адміністратїне. — Алецеріле десхрэгэ кь маре зелэ ші днцелендэскэ лініште.

ИТАЛИА. Рома. С. Са Полтїфїчеле Романэ се репторче

дн днделэпгата са кьлэторіе, че о днтрепрінсе прін легаціні, дн капіталэ, ші фэ прімітэ кь тьлэлі опбре ші днкредере. — Дьнэ сосїре се лэартэ маі тьлэлі романі, локьиторі аі брбей етерне, ші компьсерэ о петїціне дн кьпрінсэ егалэ кь челе че і се маі дедерэ С. Сале прін легаціні, ка адекэ сь се днтродэктэ днтвэштэцірі дн леціслаціе ші дн адміністрэчэне. Ачэстэ петїціне о ші дедерэ романі консіліалэ романэ тьнічіпалэ спре а се днтэла Полтїфїчелі.

„Independenца Белл.“ адэче кьпрінсэлі днтрецеі петїціні, каре се карактерісэзт фбрте тьлэлі прін кьмпэнтэлі ші дескриереа сьтреі актэале а романіорэ дн Італіа. —

DANIMARKA. Дїета статэріорэ ші ордініорэ дн Шлесвіг-Холштайнэ ащ реіептатэ проіектэлі де консітэціне, че лілэ пропэсерэ Данезіі, кь знанімітате де вотэрі.

BRITANIA MARE. Лондонэ, 9. Септ. Дела Амператэлі Наполеонэ прін Лордэ Маіорэлі дн Лондонэ дн 7. Септ. прін солэлі францозескэ о контрївіре не сема непорочїліорэ енглезї дн Індіа. Дешеша Амператэлі сьпэ, кь елэ трьміте 1000 Л. ші гарда 400 Л. пентрэ непорочїці ачеіа. Еартэ фінітэлі кьпрінде ачэстеа: „Ноі п'амэ зїгатэ марїнімоса сьпэскрипціне, каре о ащ фькэртэ реціна ші поворэлі енглезэ дн тіпэлі непорочїреі кь есхндареа аелорэ.“

Фїндкэ не вені ворба де непорочїріле, каре ле сьфэрэ ехроненіі де кьндэ дэртэ револуцінеа дн Індіа, знде акьм кь тбтэ днбелешгареа вькателорэ домілэ о ліпсэ маре де пьтрештэлі, адазцешэ, спре а карактерїса ші маі деапрбне днвершэнареа револуціеі ачестеіа тілітаре, ші зпеле дате спечїфїче де кьзїмі, ші маі пайнте адэцешэ кїарэ тесїмонїалэ енглезїорэ, карїі зїкэ, кь солдаціі пэмжнтені десертациі дела енглезї се лэпгэ ка діаволїі ші кь о тіракэлісэ червічіе.

Зпэ серцеантэ енглезэ скріе зпэі касэ де лэпгэ аша: Ноі дншїнсэртэлі не револтанці днтр'зпэі сатэ ші дедертэлі фокэ сатэлі, днсэ еі неспїзмэнтэндэсе ремасерт прїнтре фокэ лэпгэндэсе ші кь маре грештате ді гонїртэлі ші днтре рвіні. Вр'о кьціва іпші се озпэсерэ дн марїнеа сатэлі ші се лэптарэ кь ноі пэпэ кьндэ кьзэртэ пэпэ ла зпэлі; дэпэ че фэ кьте зпэлі рьнітэ, апоі спре тіраре ачела се лэпта ші маі равіатэ пэпэ кьндэ пэ маі ера сьфлетэ дн елэ. Ші дн пэшкате ші дн ваїонете се лэпгэ ка леїі, ші ноі фэртэлі сіліці а днтпэшка кїарэ ші не чеї рьніці, ка не маі перїкэлоші лэпгэторі. Дїнтре аї поштрїі кьзэртэ дн лэпта ачэста кь вр'о 30 іпсхрїенціі преоте 30 іпші ші дої кьзэртэ дн тьпїле лорэ, не карїі чьціртэ ші сьлтіртэ, еартэ не дої ді кїарэ ші велїртэ. Зпэі солдатэ ехроненэ дела іпсхрїенціі, прїнзїндэлі, не спэсе, кь се маі афлэ вр'о 10 ехроненіі дн сервіцэлі ределлі дн Делхі, карїі не стрїкэ тьлэлі. Дн Індоре оторжэ солдаціі пэмжнтені не колонелэлі лорэ, каре стетертэ дн фьртэте лорэ вр'о 30 де апї ші ера ізвітэ де тоді. Акьм с'а фінїтэ днкредереа дн стрїінэ ші ноі офїціріі, скріе пэмтэлі, фачетэлі тбте сервіціеле солдэцешті зїва ші нбптоа. Дн 2. Септ. не фьціртэ тоді кьзэртэлі пэмжнтені ші фькэртэ лэкрэ котэлі кь іпсхрїенціі, дндемертэ спэпэзэртэлі ші днтре еї тьлэлі. Фьрчіле стаэ днаїнтеа батерїіорэ ші дндрэціціі се тотэ маі дндрэческэ.

Ла Делхіі се пердэ тьлэте трэне дн аседїеторїі поштрїі, кьче ертэмерїле діалолїорэ ші продэріле челорэ днтре ноі ле факэ тьлэте стрїкэчэні. О осте де 80,000 солдаціі аре требзіндэ Англіа ка сь рекэртэце Індіа де ревелї ші пэпэ акьм авїа се ворэ афла вр'о 40,000 іпші респэндіціі прін гарнісбне ші ла лэпгэ. —

Маі адазцешэ аічі ші неште дате дн Ізніш деспре карактерїсэтореле кьзїмі але індіанїорэ:

„Ла 23. Ізніш тр. ащ зрматэ дн Делхі о лэпгэ кьмплітэ дэпэ о ешіре фькэртэ де кьтрэ іпсхрїенціі; дн тотэ кьрсэлі зілеі, енглезїі о'ащ вьтэртэ не о фервінделэ де 49 grade. Дн 27. Ізніш аседїаціі ащ днчеркатэ о повэ ешіре кареа днсэ п'ащ кондэс'о преа тьлэлі днаїнте ші еарьш дн тотэ кьрсэлі зілеі трэпеле енглезе ащ статэ озэ арте не о кьлэртэ де 53 grade. Маі тьлэлі солдаціі ащ тьртїтэ де апїндереа крерїорэ прін разеле сбреллі. Ачесте сьфэрїнціі днсэ п'ащ стьпэлі фокэлі ші пічі ащ днтвїетэ зелэлі трэпелорэ цеп. Барнард.

Пэпэ дн 14. Ізніш четатеа Делхі се афла дн тьна іпсхрїенціліорэ, гарнісона фькэсе треі рьшперї, каре тьстреле с'ащ респінсэ кь мареа еї пердере. Сїрэ Хьгэ Велерэ командантэлі четэцеі Кампорэ ащ рьмасэлі зчїсэ. Гарнісона енглезэ стржнторїтэ де фоме ащ чостэ канїглатэлі кь кондіціе де а фї віеда Ехронейорэ респектатэ, днсэ дн контра жьртэжнтэлі, авїа ешїндэ дн четате, ащ фостэ тоді тьчеладїі фьлэ ордіналэ ліі Рена Саїб, кареле маі пайнте ордонасэ а се зчїде 100 енглезї фьгарї фетей ші копїі. Фетейле енглезе ші копїі дн Кампорэ саэ вьндэртэ дн скьліе. Енглезїі се цїнеаэ днаїнтеа Делхі дн дефенсївэ пэпэ дэпэ тречереа тіпэлілі плоїосэ кареле цїне 40—50 зіле,

